

Biologisch middel geeft rust in de kas

Het vervolg op gestampte knoflook

Rozenkweker Sjaak van der Hulst: "Ik houd van rust in mijn kas. Met *Alsa* voorkom ik pieken in de tripsdruk."

Nog niet zo heel lang geleden stond knoflook erom bekend heksen, vampieren en zelfs de duivel op afstand te houden. Tegenwoordig gebruikt rozenkweker Sjaak van der Hulst het om met succes trips te verjagen. En luizen.

TEKST EN BEELD: MARC VAN DER STERREN

Rozenkweker Sjaak van der Hulst uit Meterik heeft twee kassen van elk 3 ha. De oogst is in volle gang. Karren vol rozen rijden de kas uit. Hij heeft eigenlijk weinig tijd voor een praatje, maar daarvan is weinig te merken. Kalm en overwogen doet hij zijn verhaal. De teler is de rust zelve. En zo gaat dat ook in zijn teelt.

De verlichting in zijn kas is niet overdreven. Hij heeft daarom altijd kleurtjes gehad. In de ene kas groeit de roze Aqua. Aan de andere kant van de weg teelt hij de oranje Colandro. Die rassen zijn erg lichtefficiënt en groeien in een gestaag tempo door. "Met rode en witte rozen heb je meteen een andere teelt", vertelt Van der Hulst. "Die hebben meer licht nodig. Vooral rond Valentijnsdag en kerst, wanneer ze moeten pieken."

De rozen bij deze teler kennen geen pieken. Die groeien mooi constant. In de winter gaat het wat rustiger dan in de rest van het jaar.

Biologisch evenwicht

Geen pieken in de productie, geen pieken in de prijzen. Deze rozen leveren continu een redelijke prijs op. En continuïteit levert een gezonde plant. Al jaren kent het gewas een biologisch evenwicht. Insecten hoeft hij zelden chemisch te corrigeren. Eén van de producten die hij gebruikt heet *Alsa*. Een natuurlijk gewasbeschermingsmiddel op basis van knoflookextracten (*zie kader*).

Bij mensen wekt knoflook vaak afkeer op. Insecten zijn wat dat betreft niet anders. Het is inmiddels bijna tien jaar geleden dat

Van der Hulst met knoflook ging experimenteren. Hij hing een nylonkous met fijn-gestampte knoflook in de mengbak.

Het resultaat was heel wisselend. De ene keer zag hij inderdaad minder tripsschade, de andere keer zag hij geen resultaat. "Het had zeker effect", zegt de tuinder achteraf. "Maar niet in die mate dat ik minder hoefde te spuiten." Maar dat is ook wel logisch, vindt hijzelf. "Ik wist totaal niet wat ik eigenlijk aan het doen was. Ik had geen idee van de dosering, hoe vaak ik moest verversen of hoe lang het werkte."

Juiste dosering

Het systeem was onbetrouwbaar, toch wist hij één ding zeker: knoflook had een gunstig effect. Dus probeerde hij producten uit, die in de handel de ronde deden. "Er werden

van verschillende kanten knoflook-extracten aangeboden. Maar wat nu de juiste dosering moest zijn, wist eigenlijk niemand." Tot Henk Berendsen van Deruned met Alsa kwam. Zij hadden dit middel uitgebreid getest, proefondervindelijk was een juiste dosering vastgesteld.

Dus nu geeft Van der Hulst zijn gewas een halve liter per hectare in de week. Eenmaal in de week wordt het middel in de mengbak gedoseerd. In de zomer voert hij de dosering op tot soms wel meer dan 3 liter per hectare. Niet zozeer omdat de insectendruk toeneemt. "Ik heb het idee dat het middel nogal vluchtig is. Bij hogere temperaturen vervliegt het."

Deze rozenteler heeft zijn trips onder controle. "Het beestje zit er nog wel. Maar ik zie geen schade meer."

Belangrijk is dat hij het middel consequent elke week blijft toedienen. Dat doet hij nu al zeven jaar. "In het begin ben ik er wel ooit mee gestopt. Dan zag ik geen schade meer, dus dacht ik dat het niet meer nodig was. Maar dan kwam de schade meteen terug." En als er schade is, dan helpt dit middel alleen niet meer. "Dan moet ik toch chemisch ingrijpen. Het middel werkt ondersteunend", legt de rozenkweker uit. "In de winter hoef ik niet te spuiten. Een halfjaar lang. Maar 's zomers als de insecten invliegen, moet ik toch met chemische middelen aan de slag."

Niet spuiten in winter

De hele winter niet hoeven spuiten is voor hem de belangrijkste reden het middel in te zetten. Hoeveel chemie hij ermee bespaart, weet hij niet exact. Ook Berendsen kan de besparingen moeilijk becijferen. "Bij standaard gebruik van 1 liter per hectare kom

Geur- en smaakstoffen uit knoflookolie

Geur- en smaakstoffen uit knoflookolie beïnvloeden het gedrag van plaaginsecten als trips, luis, varenrouwmug en taxuskever. Bij het snijden van knoflook komt het enzym allinase vrij. Deze stof is in staat de geurloze molecuule alline, die ook in knoflook aanwezig is, te veranderen in allicine. Deze molecuul bevat zwavel en verjaagt schadelijke insecten.

Alsa is een systemisch middel op basis van allicine. Het wordt meegegeven met de voeding en opgenomen door de plant, waardoor de geur en de smaak van de plant veranderen en ze hun aantrekkingskracht voor insecten verliezen. Het middel is echter goed te gebruiken in vruchtgewassen, want na 7 tot 10 dagen verdwijnt de stof. Dit betekent wel dat na een week een nieuwe dosering nodig is.

je uit op 13 cent per vierkante meter." Deze standaard dosering is voor beginners. Wie er langere tijd mee werkt, gaat er mee spelen, vertelt hij. Zoals Van der Hulst ermee omspringt komt het in de praktijk heel vaak voor. "In de winter een halve liter, 's zomers soms wel drie liter per week. En dan komen de kosten op jaarbasis op zo'n 15 cent per vierkante meter."

Hoeveel chemische en biologische bestrijdingsmiddelen een teler ermee bespaart, valt moeilijk aan te geven. "Dat is met elk middel en op elk bedrijf anders", zegt Berendsen. "Maar het grote voordeel is rust in de kas. Geen pieken meer."

Maar met het knoflookmiddel alleen redt een tuinder het niet, erkent hij. "Er blijven altijd middelen nodig ter correctie. Maar omdat die minder worden gebruikt, zijn ze wel effectiever. Er treedt veel minder snel resistentie op."

Luizen

Dat er minder chemie nodig is, is duidelijk. En het rustige verloop van de teelt is ook veel waard. "De rekening wordt pas echt hoog bij schade," redeneert Van der Hulst. "Dan wordt de strijd lang en kostbaar voordat alles weer schoon is." Vandaar dat de rozenkweker het voorlopig bij Alsa houdt. Zijn gewas krijgt een rustige, constante groei en wordt niet meer snel verast door trips. En negatieve effecten heeft het middel ook al niet. Wel positieve. "In de omgeving zitten luizen genoeg. Maar in de kas heb ik ze nooit meer gezien."

In een korte serie artikelen komen middelen aan bod waarmee diverse telers (zeer) goede ervaringen hebben, maar waarvan weinig of geen objectieve proefresultaten beschikbaar zijn. Ondanks het ontbreken van 'harde' gegevens zweren sommige telers bij deze middelen.

Met het biologische middel Alsa houdt rozenkweker Sjaak van der Hulst trips op een afstand. Het middel op basis van knoflook maakt de plant onaantrekkelijk. Na 7 tot 10 dagen is het middel uit de plant verdwenen, wekelijks moet de behandeling dus herhaald worden. In de winter mengt hij een halve liter per hectare in de mengbak, 's zomers soms wel drie. Dit geeft hem rust in de kas. Er zijn geen pieken meer. 's Zomers moet hij nog wel eens chemisch bijsturen, 's winters niet meer.

SAMENVATTING

